
Uenighet om nytt forskningsinitiativ rundt psykiske lidelser

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

KETIL SLAGSTAD

Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo

Research Domain Criteria (RDoC) er et ambisiøst og kostbart amerikansk forskningsinitiativ for å forsøke å forstå psykiske lidelser på nye måter. Men psykiatere er uenige om prosjektets nytteverdi.

Illustrasjon: enisaksoy/iStock

Initiativet *Research Domain Criteria* (RDoC), som utgår fra National Institute of Mental Health i USA, er et forsøk på å forstå psykiske lidelser på en radikalt ny måte [\(1\)](#). Forskningsprosjektet, som ble lansert i 2010, forsøker å integrere

informasjon fra genomikk, nevralt nettverk, atferd, tankemønstre og pasienters egenrapporterte opplevelser. Initiativet skal fungere som et nytt rammeverk for å undersøke spesifikke karakteristika ved psykopatologi med utgangspunkt i et knippe domener av menneskelig fungering (domains of functioning) kjennetegnet av ulike atferdsmessige responser, prosesser og mekanismer (constructs). Systemer for negativ vurdering (negative valence systems) er et eksempel på et domene, hvor frykt, angst og opplevelse av tap regnes som konstrukter (1). Initiativet har fått stor oppmerksomhet i psykiatriske fagmiljøer i USA, men bare i mindre grad i Norge og resten av Europa.

Det kan være vanskelig å forstå hva rammeverket går ut på, også for fagfolk i psykiatrien, viser en artikkel publisert i tidsskriftet *Science, Technology & Human Values* (2). 16 amerikanske og britiske toppforskere, fremtredende klinikere og redaktører av psykiatritidsskrift ble intervjuet om forholdet mellom RDoC-initiativet, psykiatrisk diagnostikk og fremtidig psykiatrisk forskning. De semistrukturerte intervjuene ble deretter kodet og tematisk analysert.

En gjennomgående opplevelse blant dem som ble intervjuet, var at initiativet kom «ovenfra og ned», at de som jobber i helsevesenet ikke var blitt konsultert på forhånd og at prosjektet var fjernt fra den hverdagen psykiatere jobber i. Informantene uttrykte lav forventning til at prosjektet ville resultere i praktisk nytte for pasientene.

Artikkelen løfter frem uenighet på ulike nivåer i amerikansk og britisk psykiatri om psykiatriens vitenskapelige grunnlag og forskningsmessige prioriteringer. Den viser at det også innad i faget er ulike meninger om hvilken retning faget bør ta i fremtiden.

LITTERATUR

1. National Institute of Mental Health. Research Domain Criteria (RDoC). <https://www.nimh.nih.gov/research/research-funded-by-nimh/rdoc/index.shtml> Lest 3.5.2019.
2. Pickersgill M. Psychiatry and the sociology of novelty: negotiating the US National Institute of Mental Health «Research Domain Criteria» (RDoC). *Sci Technol Human Values* 2019. doi: 10.1177/0162243919841693. [CrossRef]

Publisert: 17. juni 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0335
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. juni 2026.